

การเสริมสร้างความรู้และควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ ภาคประชาชน
และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี*

THE COOPERATION STRENGTHENING AND CORRUPT CONTROLLING
DONE BY MONKSCIVIL SECTOR AND LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION IN PHETCHABURI PROVINCE

พระครูอุดมเจติยารักษ์ (दनัย นรุตตโม/สำแดงเดช)
Phrakhru Udomchetiyarak (Danai Naruththamo/Samdaendet)

อนุชา พละกุล

Anucha Bhalakula

ศิริเพ็ญ สุดแสนสง่า

Siripen Suthsansanga

มะลิ ทิพย์ประจง

Mali Thipprajong

สุบัน สวัสดิ์ประภา

Suban Swasdiprabha

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phetchaburi Buddhist College, Thailand

E-mail: puen29.1986@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ การเสริมสร้าง และวิเคราะห์ความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหาเชิงประยุกต์ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เลือกแบบเจาะจง คือ พระสงฆ์ ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น รวม 30 รูป/คน ใช้การประชุมผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบกระบวนการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. พระสงฆ์ เป็นที่เคารพเชิงผู้นำทางจิตวิญญาณ มีองค์ความรู้ทางโลกและทางธรรม การยอมรับจากคณะสงฆ์ เจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชน ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงศาสนาร่วมกับชุมชน เสนอหลักสูตรต่อต้านทุจริต โดยอาศัยหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นศูนย์ดำเนินการทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง เช่น ให้คำปรึกษาแก่ชุมชน สังคม

* Received 4 September 2019; Revised 14 December 2019; Accepted 22 December 2019

และภาครัฐ ภายใต้พระธรรมวินัยและกฎหมาย ให้สอดคล้องกับความจำเป็นของชุมชนที่มีความหลากหลาย

2. ภาคประชาชน ต้องเป็นพลเมืองดีที่สนใจปัญหาชุมชน ตามกฎหมายและระเบียบราชการท้องถิ่น เช่น คณะกรรมการป้องกันและควบคุมทุจริตภาคประชาชนท้องถิ่น ที่ยอมรับจากภาครัฐ ร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผ่านจัดกิจกรรม เช่น การประกวดแข่งขัน ประกาศยกย่องบุคคลดีเด่น และปฏิบัติตามระบบกลไกตรวจสอบภายใน เช่น กิจกรรมประชุม สัมมนา ออกตรวจเยี่ยม รณรงค์ ส่งเสริม และเชิญชวน ให้ประชาชนแสดงบทบาทร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ท้องถิ่น

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ธรรมเนียมปฏิบัติ และจารีตประเพณีอันดีต่อประชาชน ปฏิเสธระบบอุปถัมภ์ ส่งเสริมระบบคุณธรรมเชิงประจักษ์ เผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย จัดทำโครงการและดำเนินการสร้างระบบป้องกันและควบคุมทุจริต โดยคณะกรรมการพัฒนา ติดตาม และประเมินผล เปิดเผยข้อมูลจัดซื้อจัดจ้าง และผลงานท้องถิ่น เพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ หากประพฤติดีผิดต้องลงโทษตามกฎหมาย เพื่อสร้าง ท้องถิ่นซื่อสัตย์ ภาครัฐโปร่งใส

คำสำคัญ: การเสริมสร้างความรู้, การควบคุมทุจริต, พระสงฆ์, ภาคประชาชน, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research are for studying and analyzing factors that related the cooperation and controlling corruption by monks, public sectors and local administrative organizations in Phetchaburi province. It is a qualitative research to analyze applied contents from specific important informers such as monks, provincial government as well as local government tally 30 persons. The research was examined by meetings of professionals.

The research results found that:

1. Monks are spiritual leaders who have knowledge in both worldly and Dharma. They were well recognized from the Sangha, government officers and public sectors as they were related by religion to the community. Monks proposed an anti-corruption curriculum by using a community unit as a training center to train on righteous facts in both theory and practical methods. For an example; to give advices to the communities, societies and government sectors

under the Dharma principles and laws that conform to the various necessities of communities.

2. Civil sectors should be good citizen that are interested in the community's problems. They would be complied to the laws and local government regulations as such a local people sector that set up for fraud prevention and control committee which has been recognized by government sectors in order to work together to inspect activities of staff performances, i.e., contests, competitions, esteemed outstanding persons announcements etc. This committee will conform to the inspection of internal auditing system such as meetings, seminars, visits, campaigns, promotions and invitations activities in order to allow people enable to express their roles to participate with government officers to protect for the local benefits.

3. The local government must comply with laws, rules and regulations, good governance and good customs and traditions. They must refuse the patronage system and beside, to promote a visible merit system, apply knowledge dissemination on laws, set up projects to create fraud prevention and corruption control by a committee to develop, follow up and evaluate their work performances. The procurements and the local works must be openly shown up for public. Also, channels for community participation must be added to offer directions for solving corruption problems. The wrong doers must be disciplined to the law in order to create "Local Honesty, Transparency Government"

Keywords: Knowledge Enhancement, Corruption Control, Monks, Public Sector, Local Government Organization

บทนำ

ปัจจุบันถึงแม้จะมีกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง บังคับให้บุคคลปฏิบัติตาม แต่ก็ไม่สามารถควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สนใจประเด็นประโยชน์สุขของประชาชน ที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ สร้างประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ที่ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น ต้องมีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ ย่อมเป็นการปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อความผาสุกและความเป็นอยู่ของ

ประชาชน มีหลักประกันความสงบความปลอดภัยของสังคมของประเทศชาติโดยรวม (ราชกิจจานุเบกษา, 2546) ซึ่งล้วนดำเนินการเพื่อความสุจริตเที่ยงธรรม และความผาสุกของประชาชนในประเทศเป็นหลัก จากนั้นสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่สอง (พ.ศ. 2556 – 2560) ไว้ 5 ยุทธศาสตร์ คือ หนึ่งปลูกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริตเน้นการปรับเปลี่ยนฐานความคิดของคนในทุกภาคส่วนในการรักษาประโยชน์สาธารณะ สองบูรณาการการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ สามพัฒนาความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่ายระหว่างประเทศ สี่พัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และห้าเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริตให้กับบุคลากรทุกภาคส่วน แต่ที่น่าสังเกตคือการที่กลุ่มบุคคลจะทำการทุจริตให้เกิดความชอบด้วยกฎหมาย เพื่อปิดเบี่ยงไม่ให้สังคมรับรู้ถึงพฤติกรรมหรือเจตนาที่จะทำการทุจริตของตนได้นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ในการกระทำการทุจริต (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557) ปัญหาพื้นฐานคือการขาดความโปร่งใสและขาดการตรวจสอบ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทำให้ไม่ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิด และไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่รัฐมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจตามตำแหน่งหน้าที่อย่างมาก โดยขาดมาตรการตรวจสอบที่เพียงพอและขาดการถ่วงดุลอำนาจที่เหมาะสม และปัญหาช่องว่างหรือข้อบกพร่องของกฎหมาย คือปัจจัยที่เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีช่องทางในการทุจริตเกิดจากความลำเอียงของกฎหมายที่ขาดความรัดกุมและชัดเจน ซึ่งส่งผลให้เกิดการทุจริตที่มีความผิดใน 2 ลักษณะคือ ลักษณะแรก ความผิดเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐหรือผู้หนึ่งผู้ใด และลักษณะสุดท้าย เป็นความผิดเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ ไปในการแสวงหาผลประโยชน์สำหรับตนเองหรือพวกพ้อง (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2557)

อย่างไรก็ตามแนวคิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในบริบทตามภาษาไทย เป็นแนวคิดที่ได้มีการกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง หลังจากมีเหตุการณ์วิกฤติทางเศรษฐกิจในประเทศไทยและในเอเชียตะวันออกเฉียง โดยแนวคิดเรื่องการจัดการปกครองและการจัดการปกครองที่ดีนั้นได้รับการยอมรับอย่างมาก โดยสถาบันทางเศรษฐกิจและการเงินระดับโลก (มานะ อิมอุตม, 2558) และดังที่ทราบแล้วว่า แนวคิดนี้ได้มีการค้นพบมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2532 แต่ถึงกระนั้นก็มิได้มีการนำคำว่า Good governance มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งกล่าวได้ว่า คำว่า Good governance เพิ่งมีการนำมาใช้อย่างจริงจังเมื่อไม่นานนี้เอง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การพัฒนาตามความหมายของ Good governance เพิ่งปรากฏและมีการใช้ในวงการนักวิชาการ ที่สนใจการพัฒนากลไกการบริหารและการปกครองของสังคมไม่นานนัก ส่วนคำว่า Governance นั้น

ได้ปรากฏอยู่ในพจนานุกรม และมีผู้ใช้กันมานานแล้ว โดยพจนานุกรมได้ให้ความหมายของ Governance ไว้ว่า Governance means 1) The act process, or power of governing ; government 2) The state of being governed ซึ่งแปลกันตรง ๆ ก็หมายถึงการกระทำ กระบวนการ หรืออำนาจในการบริหารการปกครอง ซึ่งเมื่อใช้กับรัฐน่าจะมีหมายใกล้เคียง และสัมพันธ์กับคำว่า ภาครัฐ (State) ซึ่งอาจจะหมายถึงทั้งรัฐบาล (Government) และระบบราชการ (Civil service) (อรพินท์ ส孚โชคชัย, 2541)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าแนวคิดที่จะประสานความสัมพันธ์ทั้ง 3 องค์การ ให้เกิดการร่วมมืออย่างเป็นเอกภาพ เพื่อแสวงหาวิธีการและรูปแบบการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริต ซึ่งต้องสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งเสริมกันบางอย่าง โดยการให้ประชาชนสร้างเครือข่ายร่วมกับพระสงฆ์ เพื่อควบคุมการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี อาจเป็นทางเลือกหนึ่งของการตรวจสอบการปฏิบัติงานของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพต่อประชาชน เนื่องเพราะการศึกษานี้ไม่ใช่การตรวจสอบคอร์รัปชันโดยตรง หากแต่เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชันภาคประชาชน ร่วมกับพระสงฆ์เท่านั้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อวิเคราะห์การเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) โดยวิเคราะห์เนื้อหาเชิงประยุกต์ (Applied Research) ซึ่งได้ศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลจากเอกสาร การจัดกระบวนการวิจัยด้วยการพรรณนา และการบูรณาการข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในพื้นที่ การศึกษาที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ใช้พื้นที่การวิจัย ได้แก่ พื้นที่จังหวัดเพชรบุรี โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าพนักงานในสังกัดของการบริหารราชการส่วนภูมิภาค องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง และองค์การบริหารส่วนตำบลช่องสะแก แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) พระสงฆ์ จำนวน 5 รูป 2) ผู้บริหารราชการส่วนภูมิภาค จำนวน 4 ท่าน 3) องค์กรบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 7 ท่าน 4) เทศบาลเมือง จำนวน 7 ท่าน และ 5) องค์กรบริหารส่วนตำบลช่องสะแก จำนวน 7 ท่าน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยการสัมภาษณ์

ทั้งหมด จำนวน 30 รูป/คน สำหรับเครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย รายงานการประชุม และการสัมภาษณ์ จากนั้นจึงวิเคราะห์และสังเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดที่ได้ ตามเจตนาการวิจัย โดยใช้โน้ตบุ๊ก เครื่องปริ้น กระดาษ เครื่องบันทึกเสียง และแบบสัมภาษณ์ เพื่อแสวงหาความรู้โดยแบ่งเนื้อหาและโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ หนึ่งแบบบันทึก (Record Form) ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องบันทึกเทป เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้วิจัยได้ถอดข้อความจากเครื่องบันทึกเทปออกมาเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้ทำการจัดบันทึกข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร และสองแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ใช้แนวทางการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยการใช้แบบสัมภาษณ์ที่ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นคณะวิจัยได้ทำการสอบถามข้อมูล โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล บางเนื้อหาอ้างอิงความถูกต้องจากพระไตรปิฎก และวิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย ตำราทางวิชาการ วารสาร และหนังสืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้แล้ว เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ แล้วจึงจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูล ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ด้วยการจัดแบ่งประเภทของข้อมูลให้ตรงประเด็น ปัญหา หากมีส่วนใดที่ยังไม่สมบูรณ์จะตรวจสอบและเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ด้วยการค้นคว้าจากเอกสารและเข้าไปสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้ง เพื่อยืนยันความถูกต้องและครบถ้วนทุกอย่าง ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูลจึงดำเนินการไปพร้อมกัน

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Context Content Analysis Technique) ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลได้วิเคราะห์ไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบข้อมูลแล้ว มาจัดทำให้เป็นระบบหาความหมาย แยกแยะองค์ประกอบ ทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงปรากฏการณ์ และรูปแบบความเข้าใจกับความหลากหลายและความแตกต่างของข้อมูลที่รวบรวมมา เพื่อนำเสนอรายงานผลภาพรวมในขั้นตอนสุดท้ายต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริต ฯ

1.1 พระสงฆ์ต้องมีปฏิปทาน่าเลื่อมใส มีองค์ความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลก ได้รับการยอมรับทั้งจากพระเถระ ประชาชน และเจ้าหน้าที่รัฐ มีอายุ-พรรษาน่าเชื่อถือ อยู่

ร่วมกับสังคมและชุมชนซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงศาสนา ที่แนะนำประชาชนด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา นับเป็นบทบาทโดยตรงของพระสงฆ์ เช่น การเสนอหลักธรรมคัมภีร์โลก 2 อย่าง คือ หิริ ความละอายแก่ใจที่ทำบาปและผิดหลักศีลธรรมทุกประการ และโอตตปปะ ความเกรงกลัวต่อบาปอันเป็นผลสะท้อนกลับจากการกระทำนั้น หลักสังคหวัตถุ 4 หลักพรหมวิหาร 4 เหล่านี้สามารถใช้เป็นปัจจัยเสริมสร้างความพันธึนในการควบคุมความประพฤติได้ การแสดงบทบาทที่สอดคล้องกับหลักธรรม หลักการดำเนินชีวิต และหลักกฎหมาย ย่อมสร้างเอกภาพโดยรวมต่อองค์กรสงฆ์ เป็นแรงจูงใจในการแสดงความร่วมมือ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงแหล่งความรู้และแหล่งข้อมูลอย่างเป็นระบบ จากนั้นจึงนำเสนอข้อเท็จจริงเหล่านั้นอย่างถูกต้องเที่ยงตรง อาจเป็นลักษณะการวิพากษ์วิจารณ์เชิงบวกต่อการปฏิบัติงานของรัฐ ในขณะที่เดียวกันต้องเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมสามารถปฏิบัติได้จริง ซึ่งพระสงฆ์ผู้จะปฏิบัติหน้าที่นี้ต้องได้รับฝึกอบรม “หลักสูตรการต่อต้านการทุจริต” จากหน่วยงานภาครัฐ เช่น หลักการปฏิบัติ ระเบียบปฏิบัติ บทลงโทษตามลักษณะความผิดต่อพระธรรมวินัยและกฎหมาย หากเป็นพระสงฆ์ที่มีบทบาทในองค์กรสงฆ์อยู่แล้ว ย่อมเป็นปัจจัยส่งเสริมบทบาทท่านอย่างเป็นรูปธรรมทั้งตามตำแหน่งและบทบาทหน้าที่ ท่านต้องไม่ประพฤติเสื่อมเสียหรือกระทำการใดๆ ที่ละเมิดกฎหมาย หรือไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อนใดๆ ทั้งสิ้น ตรงกับข้ามต้องมีความเที่ยงธรรมในฐานะสุจริตชน (สัตบุรุษ) บริหารจัดการวัดและภิกษุ-สามเณรภายในอาวาสให้ปกติปฏิบัติดี ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีของชุมชน ผู้ให้ความเคารพศรัทธาตามบทบาทที่ท่านได้แสดงออกนั้น โดยสามารถดำเนินโครงการหรือกิจกรรมได้ที่ “หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล” เช่น โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โครงการอบรมศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมแก่เจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งนี้แต่ละโครงการต้องมีโครงสร้างหลักสูตรที่ชัดเจนปฏิบัติได้จริง และมีการประเมินผลโครงการและสรุปผลการปฏิบัติงานทุกครั้งหลังเสร็จสิ้นโครงการ

1.2 ปัจจัยสำคัญคือประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการทุจริต สามารถแสดงบทบาทด้วยการแจ้งความดำเนินคดี แสดงตนเป็นพยานในคดีทุจริต รวมทั้งมีส่วนร่วมในการตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐในประเด็นที่สงสัยว่ากระทำการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ตำแหน่ง และหน้าที่ จากนั้นจึงเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมในสำนักความเป็นพลเมืองดีระหว่างองค์กรปกครองส่วนถิ่นอื่น ในฐานะผู้แทนความถูกต้อง ภายใต้กระบวนการทำงานที่เป็นรูปธรรม ซึ่งสามารถร้องเรียนตามศูนย์ราชการต่างๆ เพื่อชี้มูลความผิดของบุคคลหรือองค์กรตามลักษณะความผิดนั้น หากภาคประชาชนมีพลังต่อรองมาก ย่อมมีโอกาสเรียกร้องตรวจสอบกระบวนการทำของเจ้าหน้าที่รัฐได้อย่างมีพลัง เช่น สร้างเครือข่ายกับพระสงฆ์ สื่อมวลชน และช่องทางอื่นๆ ที่เปิดโอกาส บุคคลและองค์กรเหล่านี้ต้องมีวุฒิภาวะน่าเชื่อถือเชิงประจักษ์ เช่น อายุ เพศ ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการแสดงบทบาทส่งเสริมหลักนิติธรรม-นิติรัฐ ต่อทั้งบุคคลและองค์กรภาครัฐทุกระดับ ให้ปราศจากการทุจริตทุกรูปแบบ โดยใช้พื้นฐานระดับหมู่บ้านหรือ

ชุมชนเป็นเครือข่ายต่อต้านการทุจริต ในลักษณะการแลกเปลี่ยนข้อมูล และวิธีการดำเนินการตามข้อมูลข่าวสารการทุจริตที่เป็นจริงรอบด้าน นัยหนึ่ง “เครือข่ายภาคประชาชน” ย่อมแสดงบทบาทสนับสนุนตามเจตนารมณ์การบริหารท้องถิ่นโปร่งใสปลอดคอร์รัปชันทุกรูปแบบ ตามข้อมูลที่ภาครัฐเปิดเผยทั่วไปต่อประชาชนหากต้องการตรวจสอบเจ้าหน้าที่รัฐ ในฐานะการตรวจสอบจากบุคคลภายนอกองค์กร และจากล่างขึ้นบน โดยต้องยกย่องผู้ทำความดีอย่างถูกต้องต่อชุมชนในฐานะบุคคลตัวอย่าง ซึ่งมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยภาคประชาชนที่เป็นรูปธรรม

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ ด้วยการจัดอบรมด้านกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องต่อการควบคุมการทุจริตและประพฤตินิยมของเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อให้ความรู้ทางทฤษฎีของบุคลากรเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีเอกภาพ เชื่อมั่นในหลักการและการปฏิบัติหน้าที่ที่บริสุทธิ์ยุติธรรมตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักธรรมาภิบาล และหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่บัญญัติไว้ในระเบียบปฏิบัติของท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือกำกับดูแลบุคลากรในการควบคุมการทุจริต ซึ่งจะเข้าไปสร้างกลไกจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมเชิงปฏิบัติการของบุคลากรของท้องถิ่น อาจแสดงออกในรูปของการแสดงความคิดเห็นตามโอกาสที่ประชาชนเข้าร่วมโครงการและหรือกิจกรรม ทั้งภายใต้แผนปฏิบัติการเสริมสร้างความร่วมมือแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เช่น ในคราวอนุมัติงบประมาณพัฒนา ซึ่งสัมพันธ์ต่อวัด-ศาสนสถาน ผลประโยชน์ของประชาชน และผลกระทบของประชาชนในท้องถิ่น บางครั้งจำเป็นต้องใช้หลักนิติศาสตร์ คือ ข้อกฎหมายในการพิจารณาตัดสินความผิด ตามลักษณะการละเมิด แต่บางครั้งอาจใช้หลักรัฐศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา คือ การประเมินผลกระทบชุมชนในการควบคุมการทุจริต โดยพิจารณาตามมติของท้องถิ่นเป็นสำคัญ ซึ่งจะตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของประชาชนที่มีความแตกต่างกัน นับเป็นการดำเนินงานเชิงประจักษ์ต่อประชาชน ทั้งนี้ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งประชาชนต้องมีส่วนร่วมในคณะกรรมการทั้ง 2 ชุดนี้ ด้วยวิธีการเลือกตั้ง นับเป็นการแสดงศักยภาพของท้องถิ่นตามระบบคุณธรรมมากกว่าระบบอุปถัมภ์ ซึ่งสัมพันธ์กับระบบกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ถือได้ว่ามีความยุติธรรมมากตามระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินในสมัยปัจจุบัน ทั้งนี้อาจตั้งศูนย์ดำรงธรรมระดับหน่วยงาน เพื่อให้บริการข้อมูล ข่าวสาร ตรวจสอบ ป้องกัน และปราบปรามการทุจริตภายในท้องถิ่นทุกรูปแบบ อย่างไรก็ตามอายุ เพศ ความมีอาวุโส ความรู้ความสามารถ และพฤติกรรมของผู้นำองค์กร ที่แสดงออกต่อการปฏิบัติตามระเบียบของท้องถิ่น ย่อมเป็นตัวแบบที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชาทุกระดับและทุกแผนก ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์การเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี

2. ผลการศึกษาหลักการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตฯ

2.1 พระสงฆ์ต้องแสดงบทบาทด้านจิตวิญญาณอย่างแท้จริง เป็นแบบอย่างที่ถูกต้องในการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยจะแสดงออกผ่านศีลาจารวัตรที่พระสงฆ์ประพฤติโดยปกติ เมื่อประชาชนเกิดความเลื่อมใสและเชื่อมั่นในบทบาทของท่าน จึงแสดงบทบาทด้านการเป็นที่ปรึกษาต่อชุมชน สังคม และหน่วยงานเพื่อรัฐ เพื่อแสดงเจตนารมณ์การสร้างหลักการดำเนินงาน และหลักการปฏิบัติงานของคณะสงฆ์ โดยใช้หลักการพูดคุยปรึกษาหารือ และตรวจสอบซึ่งกันและกัน ท่านเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนและสังคมไทยเรื่อยมา จึงอยู่ในฐานะขอบธรรมที่จะชี้แนะผู้กระทำความผิดด้านการทุจริตได้ ผ่าน “หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล” ภายใต้หน่วยงานนี้พระสงฆ์ย่อมมีสิทธิและบทบาทในการเสนอ “หลักการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ในจังหวัดเพชรบุรี” ได้อย่างเป็นรูปธรรม ตามหน้าที่ที่บุคลากรได้เข้ารับการฝึกอบรม ตามโครงการหรือกิจกรรมที่ได้ออกแบบเป็นหลักสูตรแล้ว โดยถ่ายทอดให้ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับต่าง ๆ เกิดความเชื่อมั่นให้หลักธรรม หลักสูตร และโครงการที่มีประสิทธิภาพต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง เช่น โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โครงการธรรมสัง្រจร ซึ่งในมุมมองผู้บริหารท้องถิ่นเห็นว่า เป็นเครื่องมือหนึ่งในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ได้ ฉะนั้นทั้งหลักศีลธรรมและหลักกฎหมาย ย่อมเป็นระเบียบปฏิบัติของพระสงฆ์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีใช้การปฏิบัติหน้าที่ในนามบุคคล หากแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ในนามคณะสงฆ์

อย่างไรก็ตาม หลักการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะสงฆ์ ต้องอิงอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งจะก่อให้เกิดความดีงามต่อสังคมพื้นบ้านอย่างมั่นคงพร้อมทั้งนำหลักธรรมมาใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงบทบาท เช่น 1) หลักสารณีนัยธรรม ได้แก่ ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ถือว่าเป็นธรรมที่เป็นพลังในการสร้างความสามัคคีหกประการ คือ หนึ่งเมตตาทายกรรม คือ การกระทำทางกายที่ประกอบด้วยเมตตา เช่น การให้การอนุเคราะห์ช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น ไม้รังแกทำร้ายผู้อื่น สองเมตตาจักกรรม คือ การมีวาจาที่ดี สุภาพ อ่อนหวาน พูดมีเหตุผล ไม้พูดให้ร้ายผู้อื่นทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน สามเมตตามโนกรรม คือ ความคิดที่ประกอบด้วยเมตตาทั้งต่อหน้าและลับหลัง เป็นการคิดดีต่อกันไม่คิดอิจฉาริษยาหรือไม้คิดมุ่งร้ายพยาบาท หากทุกคนคิดแล้วปฏิบัติเหมือนกันความสามัคคีก็จะเกิดขึ้นในสังคม สี่สาธารณโภคี คือ การรู้จักแบ่งสิ่งของให้กันและกันตามโอกาสอันควร เพื่อแสดงความรักความหวังดีของผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน ห้าศีลสามัญญดา คือ ความรักใคร่สามัคคีรักษาศีลอย่างเคร่งครัดเหมาะสมตามสถานะของตนมีความประพฤติสุจริตปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของหมู่คณะ ไม้เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น และหกทิวัญญสามัญญดา คือ การมีความเห็นร่วมกัน ไม้เห็นแก่ตัว รู้จักเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นร่วมมือร่วมใจในการสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสงบ และ 2) หลักอภิปรินายธรรม ธรรมไม้เป็นที่ตั้งแห่งความเลื่อม เป็นไปเพื่อความ

เจริญมี เจ็ดประการ ได้แก่ หนึ่งหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ สองเมื่อประชุมก็พร้อมเพรียงกัน ประชุมเมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิก และพร้อมเพรียงช่วยกันทำกิจที่สงฆ์จะต้องทำ สามไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าบัญญัติขึ้นไม่ถอนสิ่งที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้แล้วสมทานศึกษา อยู่ในสิกขาบท ตามที่พระองค์บัญญัติไว้ สี่ภิกษุเหล่าใด เป็นผู้ใหญ่เป็นประธานในสงฆ์ เคารพ นับถือภิกษุนั้น เชื่อฟังถ้อยคำของท่าน ห้าไม่ลุอำนาจแก่ความอยากที่เกิดขึ้น หกยินดีในเสนาสนะป่า และเจ็ดตั้งใจอยู่ว่า เพื่อนภิกษุสามเณรซึ่งเป็นผู้มีศีล ซึ่งยังไม่มาสู่อาวาสขอให้มา ที่มาแล้วขอให้อยู่เป็นสุข ซึ่งสามารถนำมาเป็นหลักการปฏิบัติของคณะสงฆ์ได้

2.2 ภาคประชาชนต้องเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงโดยการแชร์จากประชาสังคมของชุมชน ที่เกิดจากการพบปะพูดคุยระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแสวงหาความถูกต้องในการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจรัฐที่ประพฤติมิชอบ เช่น ชักถาม ตรวจสอบ พฤติกรรม ในประเด็นปัญหาที่ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือละเมิดผลประโยชน์ของประชาชน ประชาชนสามารถใช้สิทธิรักษาและปกป้องผลประโยชน์ของตนตามกระบวนการดังกล่าว โดยสามารถดำเนินการเป็นกลุ่มเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อสร้างพลังอำนาจการเรียกร้องความยุติธรรมจากผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งเป็นประเด็นความสนใจเชิงสาธารณะ อันจะนำไปสู่การรับฟังปัญหาของผู้บริหารภาครัฐทุกระดับ ในขณะเดียวกัน ประชาชนต้องไม่ยอมรับและส่งเสริมระบบอุปถัมภ์ทุกรูปแบบ โดยส่งเสริมระบบความรู้ความสามารถตามวุฒิภาวะและปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการพัฒนาศักยภาพตนเอง อย่างไรก็ตาม เมื่อภาคประชาชนได้รับข้อมูลการทุจริต ต้องเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบอย่างทั่วถึง ในฐานะเป็นเจ้าของและปกป้องทรัพยากรของท้องถิ่นร่วมกัน ในรูปแบบส่งเสริมโครงการ กิจกรรม และวิธีการอื่น ๆ เช่น การจัดอบรมหลักสูตร “การเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตโดยภาคประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี” อันเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนทุกระดับและทุกพื้นที่ชุมชนและสังคม เช่น วัด ผู้นำชุมชน และสถานศึกษา ทั้งนี้ต้องเชื่อมโยงกับหลักกฎหมายและบทลงโทษของผู้ประพฤติทุจริต

2.3 หลักการของท้องถิ่นต้องดำเนินการตามระเบียบ กฎหมายการเปิดเผยข้อมูล การประชาสัมพันธ์ การเข้าร่วมกิจกรรม และเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน ซึ่งดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทุกระดับชั้น โดยต้องถ่ายทอดระเบียบปฏิบัติตามกฎหมายใหม่ๆ อยู่อย่างต่อเนื่อง ที่กำหนดไว้ตามปฏิทินการอบรมบุคลากรท้องถิ่น ประจำเดือน และพร้อมให้มีการตรวจสอบทั้งจากเจ้าหน้าที่ภายในและเจ้าหน้าที่ภายนอก การกระทำนี้นับเป็นการสร้างแรงจูงใจการเฝ้าระวังและต่อต้านปัญหาการทุจริตแบบมีส่วนร่วม ต้องถือเป็นหลักการปฏิบัติร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี ไม่ละเลยหรือหละหลวมต่อการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งการตรวจสอบองค์กรร่วมกับภาคประชาชนด้วยความสุจริตใจ ภายใต้ความเชื่อมั่นในหลักการ ทัศนคติ วินัย และจิตสำนึก ของข้าราชการ

พนักงาน และเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งอาจสร้างได้ด้วยการเข้าฝึกอบรมคุณธรรมครั้งละ 10 วัน เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม โดยพระสงฆ์ผู้ผ่านการอบรมหลักสูตร “การเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริต” ของทั้ง 3 องค์การ กล่าวคือ “พระสงฆ์ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี” ซึ่งเป็นหลักสูตรระดับสูงของประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นหน่วยงานต้นแบบในการรักษาผลประโยชน์ของท้องถิ่น ตามหลักการพัฒนาของสันเกลาร์ชกาลที่ 9 คือ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา อย่างเป็นทางการทั้งระดับองค์กรและภาคประชาชน

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริต ฯ

3.1 พระสงฆ์ยังถือแนวทางเดิมในการปฏิบัติหน้าที่ของพระสงฆ์ นั่นก็คือการศึกษาพระวินัยและหลักธรรมให้ลึกซึ้ง และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ที่ตนเองแสดงออกต่อสังคม แล้วถ่ายทอดหลักธรรมต่อประชาชนทุกชนชั้น ทั้งระดับปัจเจกบุคคลและคณะบุคคลตามความเป็นจริง ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามสภาพบุคคล ชุมชน และองค์กร ฉะนั้นแนวทางของพระสงฆ์คือการกระทำแบบอย่างด้านความสุจริตและต่อต้านทุจริต โดยยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและกฎหมายเป็นกรอบการปฏิบัติหน้าที่ บางครั้งบทบาทเชิงรุกต้องดำเนินการในรูปแบบโครงการช่วยเหลือผู้ยากไร้ และส่งเสริมช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรอย่างไรก็ตาม เมื่อพระสงฆ์แสดงบทบาทต้องไม่พาดพิงบุคคลและองค์กร เพราะอาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีได้ ทั้งนี้ภาครัฐต้องสนับสนุนบทบาทของพระสงฆ์แบบมีส่วนร่วม เช่น การจัดให้มีการอบรมตามรูปแบบ “หลักการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริต” โดยมีวัตถุประสงค์คือ การให้ความรู้ การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และเสนอมาตรการป้องกันการทุจริตร่วมกับกลุ่มผู้เข้าร่วมนั้น ทั้งรูปแบบการจัดประชุม การจัดอบรม การจัดทำโปสเตอร์ การสื่อสารด้วยสื่อที่ทันสมัย และการเข้าถึงสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรคัดเลือกพระสงฆ์ที่มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส และมีความรู้ความสามารถที่คณะสงฆ์มอบหมายเข้าสู่กระบวนการอบรม และเมื่อสำเร็จตามหลักสูตรแล้ว ต้องเป็นผู้ให้การอบรมทั้งพระสงฆ์ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป ตามแนวทางการดำรงชอบ คือการไม่ดำเนินการใด ๆ ซึ่งลบต่อประชาชน การเจรจาชอบ คือพระสงฆ์ที่จะแสดงบทบาทนี้ต้องไม่มีกิริยาตลกขบขัน และอธิบายแบบสองแง่สองง่าม การกระทำชอบ คือการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สาธารณชน และการไม่ส่งเสริมอุตมการณ์พุทธพาณิชย์ คือการบีบบังคับปัจจัยการทำบุญจากประชาชนในสภาวะการย่ำแย่ทางเศรษฐกิจ ในทางตรงกันข้ามต้องยกเลิกระบบอุปถัมภ์ภายในคณะสงฆ์ แล้วบริหารโครงการด้วยความโปร่งใส

3.2 การแสดงออกซึ่งความโปร่งใสเป็นแนวทางสำคัญในการเสนอตัวตรวจสอบ เสริมสร้างความร่วมมือ และการควบคุมการทุจริตได้อย่างประจักษ์ เพราะสนใจต่อปัญหา เสนอปัญหา และรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้น ภายใต้การศึกษาข้อเท็จจริงทางกฎหมายและระเบียบปฏิบัติเป็นอย่างดี ประชาชนจึงเชื่อถือ ให้ข้อมูลข่าวสาร และคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์

ต่อการดำเนินการ จากนั้นจึงแสดงบทบาทตรวจสอบการทุจริตในนามตัวแทนภาคประชาชน ที่สนใจในข่าวสารและกิจกรรมของบ้านเมืองทั้งภาครัฐและองค์กรอื่น ๆ ซึ่งสามารถกระทำ ได้ด้วยการสร้างเครือข่ายการดำเนินการร่วมกัน ในประเด็นปัญหาที่เหมือนกัน เช่น การเข้าร่วม ประชุม การร่วมสัมมนา การออกตรวจเยี่ยม วิธีการต้องให้แนวทางการรณรงค์ การส่งเสริม การเชิญชวน ซึ่งต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ในรูปแบบคณะกรรมการเฉพาะกิจตรวจสอบตาม วัตถุประสงค์ที่ดำเนินการขณะนั้น ซึ่งต้องมีกลไกการตรวจสอบอย่างเป็นระบบ เพื่อป้องกันการ ถูกละเมิดโดยอำนาจรัฐท้องถิ่น ผ่านรูปแบบโครงการ กิจกรรม หรืองบประมาณ อันเกิดจาก การไม่ปฏิบัติหน้าที่ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ใช้ตำแหน่งหน้าที่ข่มขู่ประชาชน วิธีการ เหล่านี้ถือเป็นความชอบธรรมที่ประชาชนดำเนินการตามกฎหมาย ด้วยความรู้ที่เท่าทันใน วิธีการที่แสดงออกซึ่งการกระทำทุจริต โดยสามารถยกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาเสริม แนวทางได้ เช่น หลักการประพฤติดุข คือ ประพฤติตามกรอบที่กฎหมายอนุญาตให้เท่านั้น และหลักการเลี้ยงชีพชอบ คือ การแสวงหาความเจริญรุ่งเรืองตามวิธีการที่ถูกต้องปราศจากการ ทุจริต อย่างไรก็ตามประชาชนที่เข้าร่วมตามแนวทางนี้ ต้องได้รับการอบรมด้านกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติดุข พร้อมทั้งช่องทางร้องเรียน แจ้งเบาะแส และ พฤติกรรมการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ อันเป็นกระบวนการที่ต้องโดยไม่ถูกกลั่นแกล้งจาก เจ้าหน้าที่รัฐ แต่รัฐเองต้องส่งเสริม เปิดโอกาส และสนับสนุนบทบาทภาคประชาชน ให้มีความ เป็นรูปธรรมในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกันในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การร่วมแสดงความคิดเห็น การเสนอความต้องการ การปฏิบัติหน้าที่บางอย่างร่วมกับเจ้าพนักงานของรัฐ ในประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชนในชุมชนโดยตรง

3.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับต้องแสดงบทบาทควบคุมการทุจริต ทุกรูปแบบ ตามหลักเกณฑ์และวิธีบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ให้มีแนวทางเป็น รูปธรรม นำเสนอข้อมูลองค์กรอย่างโปร่งใส และเปิดเผยการทุจริตต่อสาธารณชน กล่าวคือ ต้องดำเนินการ 4 ด้าน คือ หนึ่งการปลูกจิตสำนึกค่านิยมที่ถูกต้องทั้งต่อเจ้าหน้าที่รัฐและ ประชาชน สองยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร สามเปิดเผยข้อมูลงบประมาณวิธีการ จัดซื้อ-จัดจ้าง และสี่เปิดช่องทางให้ประชาชนตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐอย่าง ทั่วไป ที่สำคัญคือองค์กรต้องเข้าถึงประชาชนทุกระดับและทุกปัญหา โดยการจัดโครงการอบรม กฎหมายแก่ประชาชน หรือแนวทางการปฏิบัติงานบางกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งมีคณะกรรมการ ดำเนินงานผสมระหว่างบุคลากรท้องถิ่นและประชาชน ทำหน้าที่ตรวจสอบ ติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจพบผลกระทบต่อความเสียหายของ ประชาชน วิธีการแก้ไขแบบมีส่วนร่วมคือการลงประชามติ เพื่อหาข้อยุติจากประชาชนส่วน ใหญ่ อย่างไรก็ตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทและทุกระดับ สามารถเชื่อมโยง ข้อมูลและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันได้ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเชิงลึกและรอบด้าน

ร่วมกันเปิดเผยข้อมูลการทุจริตเชิงเอกสาร ตามหลักความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เช่น มติ แก้ไขปัญหาระบบอุปถัมภ์ระหว่างองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนโยบายเร่งด่วน

อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริต ฯ

พุทธพจน์ยุคแรกที่ว่า “พวกเธอจงเที่ยวจาริก เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลกเพื่อประโยชน์แก่อกุล...” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ข้อความนี้ จึงเป็นพุทธโอวาทสำคัญที่พระสงฆ์ใช้บำเพ็ญประโยชน์ต่อพุทธบริษัทในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก ดัง กรณีการแสดงบทบาทคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบันจึงมีบทบาท ตำแหน่ง หน้าที่ในองค์กร มี ปฏิปทาน่าเลื่อมใส มีอายุและพรรษามากพอสมควร มีองค์ความรู้ทั้งทางโลกและทาง ธรรม ได้รับการยอมรับทั้งจากพระเถระ ประชาชน และเจ้าหน้าที่รัฐ อยู่อาศัยร่วมกับชุมชน ตามความสัมพันธ์เชิงศาสนา ท่านต้องได้รับการฝึกอบรม “หลักสูตรการต่อต้านทุจริต” จาก หน่วยงานระดับสูงของรัฐ จากนั้นท่านต้องนำเสนอทั้งทฤษฎีและหลักการที่ถูกต้องตาม ข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นข้อมูลทางวิชาการด้านบวกพร้อมวิธีการแก้ไขปัญหา โดยอาศัยหน่วยอบรม ประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์การดำเนินการดังกล่าว เนื่องจากองค์ประกอบที่ส่งผลต่อ บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาท้องถิ่น มีผลมาจากพุทธดำรัส พระธรรมวินัย และวัดที่มีลักษณะ แก่กุลสงเคราะห์พุทธศาสนิกชนในระบบความสัมพันธ์ ผนวกกับกฎระเบียบทางคณะสงฆ์ที่ได้ กำหนดอำนาจหน้าที่ให้พระสงฆ์ควบคุมดูแล ทั้งผู้ได้ปกครองและประชาชนตามความสามารถ แต่บทบาทที่เป็นประโยชน์แก่อกุลแก่ชุมชนมักมาจากความมุ่งมั่นเสียสละเฉพาะตัวของพระสงฆ์ แต่ละรูป โดยมักมีแรงผลักดันมาจากสภาพปัญหาในชุมชน ที่บางครั้งหน่วยงานท้องถิ่นก็ ตอบสนองต่อรูปแบบการปฏิบัติของพระสงฆ์ สำหรับภาคประชาชนต้องมีสำนึกความเป็น พลเมืองดี มีวุฒิภาวะน่าเชื่อถือเชิงประจักษ์ แสดงบทบาทการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ กระบวนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐ แบบชุมชนเครือข่ายต่อต้านการทุจริต ด้วยการ แลกเปลี่ยนข้อมูลและวิธีการดำเนินการ ตามเจตนารมณ์ “ท้องถิ่นซื่อสัตย์ ภาครัฐโปร่งใส” เป็นการตรวจสอบจากบุคคลภายนอกและจากล่างขึ้นบน โดยประกาศยกย่องบุคคลดีเด่น ตัวอย่างภาคประชาชนระดับชุมชน (พระมหาอนุชา สิริวิณโณ (พละกุล), 2556) บทบาทของ ภาคประชาสังคมในช่วง 4 ทศวรรษที่ผ่านมา คือบทบาทคุ้มครองสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง 4 ทิศทาง ได้แก่ 1) การเคลื่อนไหวร้องทุกข์หรือเรียกร้องให้รัฐเข้ามาแก้ปัญหาที่ไม่ได้รับการ เหลียวแล 2) การเคลื่อนไหวที่มุ่งตรวจสอบกระบวนการใช้อำนาจรัฐ 3) การประท้วง อำนาจรัฐและเรียกร้องให้ถ่ายโอนอำนาจที่รัฐเคยมีมาเป็นของประชาชน และ 4) การร่วมมือเชิง วิพากษ์กับรัฐ หรือความผูกพันในทางสร้างสรรค์เพื่อเบียดแย่งพื้นที่ใน ส่วนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นต้องยกเลิกระบบอุปถัมภ์ ส่งเสริมระบบกฎหมายให้ประจักษ์แก่ชุมชน โดยการ

สร้างบุคลากรให้มีคุณภาพตามทักษะการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับหลักกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักธรรมาภิบาล และระเบียบปฏิบัติของท้องถิ่น ซึ่งต้องยอมรับความคิดเห็นและบทบาทของประชาชนที่เข้าร่วมสัมมนา ในรูปแบบคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐจำเป็นต้องใช้ทั้งหลักนิติศาสตร์ คือ พิจารณาลงโทษตามลักษณะความผิดทางกฎหมาย และหลักรัฐศาสตร์ คือ การประเมินผลกระแสมติชุมชนตามลักษณะปัญหาที่แตกต่างกัน (กฤษฎา บุญชัย, วีรบูรณ์ วิสารทสกุล และจตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร, 2556) ทั้งนี้ต้องดำเนินตามกลไกยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของชาติ การสร้างเครือข่ายภาคการเมือง ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อแลกเปลี่ยนหลักการ งบประมาณ และนโยบายระดับชาติ การจัดทำระบบการดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติตามบริบทความสำคัญและเร่งด่วนของพื้นที่ การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ชาติรายประเด็น นำเสนอต่อรัฐสภา และประชาชน องค์กรระดับนานาชาติที่มีส่วนร่วมในการต่อต้านทุจริต และการปฏิบัติตามกลไกการทำงานแบบเดิมที่นำเสนอให้มากที่สุด แต่สามารถปรับปรุงได้ตามยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ 3 แล้วสร้างกลไกการดำเนินงานใหม่ตามความสำคัญและจำเป็นที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต, 2559)

2. แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริต ฯ

โรเบิร์ต กานเย่ (Robert Gagne) ได้นำเสนอแนวความคิด 9 ประการ เพื่อใช้ประกอบการออกแบบบทเรียนตามความเป็นจริง โดยยึดหลักการนำเสนอเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ ได้แก่ 1) เร่งเร้าความสนใจ (Gain Attention) 2) บอกวัตถุประสงค์ (Specify Objective) 3) ทบทวนความรู้เดิม (Activate Prior Knowledge) 4) นำเสนอเนื้อหาใหม่ (Present New Information) 5) ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ (Guide Learning) 6) กระตุ้นการตอบสนองบทเรียน (Elicit Response) 7) ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Provide Feedback) 8) ทดสอบความรู้ใหม่ (Assess Performance) และ 9) สรุปและนำไปใช้ (Review and Transfer) (ภาณีณี กิจพ้อคำ ชยพล สุทธิโยธิน และสิริพันธ์ พลรบ, 2550) เพราะฉะนั้นพระสงฆ์ต้องดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ตามแนวทางพระธรรมวินัยและหลักกฎหมาย ซึ่งผ่านการศึกษาวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับบทบาทที่ตนสามารถแสดงออกต่อสังคม ทั้งต่อปัจเจกบุคคลและคณะบุคคลทุกระดับชั้น ต้องสอดคล้องกับสภาพบุคคล ชุมชน และองค์กร ตามที่หลักธรรมและกฎหมายต่อต้านทุจริตกำหนดไว้ แนวทางส่งเสริมต้องเริ่มที่องค์กรสงฆ์ควรปรับรูปแบบวิธีการทำงานของพระสงฆ์ให้สอดคล้องกับลักษณะทางสังคมใหม่ โดยที่เจ้าคณะผู้ปกครองต้องควบคุมและแก้ไขปัญหากระตุ้นให้วัดโดยเจ้าอาวาสต้องจัดกิจกรรมให้เกิดสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนและผู้นำของแต่ละ

หน่วยงาน พร้อมทั้งโน้มน้าวชี้แจงบทบาทพระสงฆ์ต่อสังคมถึงการอิงอาศัยกันต่อการพัฒนาอย่างจริงจัง ด้วยการเปิดรับวิสัยทัศน์ระดับองค์กร ผู้นำ และชุมชน ให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับแนวทางของภาคประชาชนต้องสนใจปัญหาของประชาชนในพื้นที่ศึกษากฎหมายและระเบียบปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ ประสานความร่วมมือจากตัวแทนภาคประชาชนทุกระดับของพื้นที่ท้องถิ่น แล้วจัดตั้งเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ และกลไกการตรวจสอบท้องถิ่นที่เป็นระบบ สร้างกิจกรรมร่วมกันผ่านการประชุม การสัมมนา การออกตรวจเยี่ยม การรณรงค์ การส่งเสริม และการเชิญชวนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจปฏิบัติงานร่วมกันกับเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น (พระมหาอนุชา สิริวิณโณ (พละกุล), 2556) ถือเป็นบทบาทการติดตามข้อมูล การสอดส่องเฝ้าระวัง การรวบรวมข้อมูลและพยานหลักฐาน การเปิดโปงและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน การแจ้งเบาะแส การร้องทุกข์กล่าวโทษ การเป็นพยาน การเรียกร้อง การติดตามผล การรายงานประชาชนด้วยกัน การจัดกิจกรรมต่อต้านคอร์รัปชัน และการชุมนุมประท้วง ส่วนแนวทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ ต้องแสดงบทบาทการควบคุมการทุจริตทุกรูปแบบ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมโปร่งใส และเปิดเผยข้อมูลการทุจริตของบุคลากรต่อสาธารณชน โดยใช้แนวทางการปลูกจิตสำนึกค่านิยมที่ถูกต้องทั้งเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน การยึดหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์กร การเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อ-จัดจ้าง การเปิดช่องทางให้ประชาชนตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ การลงประชามติ ทั้งนี้ต้องเข้าถึงประชาชนทุกระดับและทุกปัญหา ให้ความรู้ด้านกฎหมาย การมีส่วนร่วมแบบคณะกรรมการบริหารโครงการ ตรวจสอบ และรายงานผลโครงการ ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับและทุกประเภท สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลเชิงลึกและแนวทางการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นร่วมกันได้ อาทิ เช่น ข้อตกลงแก้ไขปัญหาระบบอุปถัมภ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ภาณินี กิจพ้อคำ ชยพล สุทธิโยธิน และสิริพันธ์ พลรบ, 2550) ซึ่งสามารถดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานสอดส่องโครงการตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ได้แก่ การคัดเลือกโครงการ การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การลงพื้นที่สอดส่องโครงการ สรุปลผลการสอดส่องนำเสนอที่ประชุม การให้ข้อเสนอแนะ และการติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานสอดส่องเรื่องร้องเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ได้แก่ การรับเรื่องร้องเรียน/การวิเคราะห์เรื่องร้องเรียน การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลงพื้นที่สอดส่องเรื่องร้องเรียน การสรุปผล การรายงานผลต่อเวทีประชุม และการติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ (ตุลยา อัครกุล, 2557)

3. วิเคราะห์การเสริมสร้างความร่วมมือและควบคุมการทุจริตฯ

พุทธประสงค์ที่พระองค์ตรัสไว้เกี่ยวกับประโยชน์ 3 ประการ คือ 1) ภิภุชธัมมิกัตถะ ประโยชน์ในปัจจุบัน 2) สัมปรายิกัตถะ ประโยชน์ในเบื้องหน้า หรือภพหน้า/ชาติหน้า และ 3) ปรมาตถะ ประโยชน์สูงสุด คือนิพพาน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2559) ฉะนั้น หลักการของพระสงฆ์ในจังหวัดเพชรบุรี คือ การเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ มีศีลาจารวัตรที่สมบูรณ์ตามหลักธรรม ให้คำปรึกษาต่อชุมชน สังคม และภาครัฐ ในการต่อต้านการทุจริต อันเป็นบทบาทในฐานะผู้แทนคณะสงฆ์ ด้วยรูปแบบโครงการฝึกอบรมหลักศีลธรรมและกฎหมาย กล่าวคือ 1) ลักษณะพฤติกรรมโดยทั่วไปของท่านมีอธยาศัยดี มีความเป็นกันเองกับทุกคนสร้างความอบอุ่นในการทำงาน 2) เน้นการปรึกษาหารือกับชุมชนก่อนการจัดงานเสมอ 3) การติดต่อประสานงานแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่ติดต่อลงไปยังหัวหน้างาน แต่ถ้าหากเป็นงานเร่งด่วน ก็จะใช้การติดต่อไปยังลูกน้องโดยตรง 4) การส่งงานคำนึงถึงเรื่องผลของงานมากกว่าเวลาและพร้อมยืดหยุ่นเพื่อให้งานเดินไปได้ 5) ด้านความผูกพันกับเพื่อนร่วมงาน ให้ความเป็นกันเองไม่ถือตัวให้โอกาสและสนับสนุนคนทำงานเสมอ 6) การประเมินผลการทำงานของลูกน้องจะพิจารณาจากความมุ่งมั่นตั้งใจ 7) การประเมินบุคคลจะพิจารณาในด้านการทำงานเป็นทีม 8) เรียนรู้จากข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุง 9) เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นจะหาทางแก้ไขและป้องกัน และ 10) การให้ทุกคนมีส่วนร่วม แม้ในโอกาสที่ไม่เหมาะสมกลายเป็นข้อดีของรูปแบบภาวะผู้นำเป็นแบบประสานขณะที่หลักการภาคประชาชน คือ ต้องเข้าถึงข้อมูลของท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่รัฐที่ประพฤติมิชอบ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของท้องถิ่น ที่เป็นประเด็นสนใจสาธารณะ ไม่ยอมรับวิธีการอุปถัมภ์ทุกรูปแบบ ซึ่งสามารถดำเนินการด้วยระบบกลุ่มเครือข่ายภาคประชาชน เรียกร้องความยุติธรรมที่สอดคล้องกับกฎหมาย เปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง ผ่านโครงการ กิจกรรม และวิธีการอื่นๆ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับและทุกพื้นที่ของชุมชนมีส่วนร่วม (พระมหาสุระพงษ์ สุรวโส (สีหมอก), 2555) ตามบริบทความขัดแย้งพื้นฐาน เช่น ทรัพยากร ดิน น้ำป่า และการปรากฏตัวของการรวมตัวกันของเครือข่ายองค์กรชาวบ้าน เช่น สมัชชาคนจน สมัชชาเกษตรกรรายย่อย เครือข่ายสลัม 4 ภาค องค์กรชาวบ้านด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปัญหาและข้อจำกัดของประชาธิปไตยแบบตัวแทนหรือการเมืองแบบปกติ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การใช้อำนาจรัฐโดยขาดฉันทานุมัติจากประชาชน และการปรากฏตัวของกลุ่มคนที่มีค่านิยมโลกชีวิตแบบใหม่ ทำให้เกิดการรวมตัวกันของกลุ่มที่แสดงความคิดเห็นขัดแย้งกับรัฐ เสนอการต่อรองจัดความสัมพันธ์ภาพรัฐ-สังคม ซึ่งมีวิธีการเคลื่อนไหวต่อสู้ทางการเมือง ส่วนหลักการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย การประชาสัมพันธ์ การเข้าร่วมกิจกรรม เป็นคณะกรรมการดำเนินงาน การตรวจสอบบุคลากรทุกระดับ และการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะชน ด้วยวิธีการสร้างแรงจูงใจ

ต่อต้านการทุจริตแบบมีส่วนร่วมทุกระดับ เพื่อพัฒนาเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้นแบบอย่างมีเอกภาพระดับองค์กร (กฤษฎา บุญชัย, วีรบูรณ์ วิสารทสกุล และจตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร, 2556) ถือเป็นกรอบการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่รัฐ ในจังหวัด ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด (ก.ธ.จ.) ที่ซึ่งบังคับให้ใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดีอย่างน้อยเจ็ดประการ ตามข้อ 23 ได้แก่ หนึ่งปฏิบัติภารกิจให้เป็นไปตาม กฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมตลอดจนไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน สอง ปฏิบัติภารกิจเพื่ออำนวยความสะดวก ให้บริการ และสนองความต้องการของประชาชน สาม ปฏิบัติภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน สี่ปฏิบัติภารกิจให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ และมีความคุ้มค่า ห้าปฏิบัติภารกิจโดยไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น ให้ทันต่อ สถานการณ์โดยเฉพาะในเรื่องที่เป็นความเดือดร้อนและทุกข์ยากของประชาชน หกปฏิบัติ ภารกิจโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส และเจ็ด ปฏิบัติภารกิจโดยมีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานสม่ำเสมอและเผยแพร่ ต่อสาธารณะ (ราชกิจจานุเบกษา, 2550)

สรุป

การเสริมสร้างความรู้และควบคุมการทุจริตโดยพระสงฆ์ ภาคประชาชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรีได้ ดังนี้

1. พระสงฆ์เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณจึงได้รับการเคารพนับถือ ตามวัตรปฏิบัติควบคู่กับ องค์ความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม ได้รับการยอมรับทั้งจากพระสงฆ์ ภาครัฐ และ ประชาชน อยู่อาศัยร่วมกับชุมชนตามความสัมพันธ์เชิงศาสนา เสนอหลักสูตรการต่อต้านทุจริต โดยอาศัยหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเป็นศูนย์การดำเนินการทั้งทางภาคทฤษฎีและ หลักการที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง เช่น ให้คำปรึกษาแก่ชุมชน สังคม และภาครัฐ ภายใต้ตาม แนวทางพระธรรมวินัยและหลักกฎหมาย ให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของ ชุมชน ที่มีความหลากหลายแตกต่างกัน

2. ภาคประชาชน ต้องสนใจศึกษาปัญหาชุมชนในพื้นที่ กฎหมาย และระเบียบปฏิบัติ ราชการระดับท้องถิ่น สร้างสำนึกพลเมืองมีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐ แบบชุมชนเครือข่ายต่อต้านการทุจริต “ท้องถิ่นซื่อสัตย์ ภาครัฐโปร่งใส” เช่น ระบบเครือข่าย คณะกรรมการป้องกันและควบคุมการทุจริตตามวัตถุประสงค์ การยอมรับจากภาครัฐ จัด กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการทุจริตเพื่อรักษาผลประโยชน์ของท้องถิ่น ประสานความร่วมมือจาก ตัวแทนภาคประชาชนทุกระดับในท้องถิ่น เช่น จัดประกวด แข่งขัน และอื่น ๆ เพื่อประกาศยก ย่องบุคคลดีเด่นในชุมชน ปฏิบัติตามระบบกลไกตรวจสอบภายใน เช่น กิจกรรม การประชุม

การสัมมนา การออกตรวจเยี่ยม การรณรงค์ การส่งเสริม และการเชิญชวน ให้ประชาชนแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องปฏิบัติตามหลักกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ธรรมนูญตำบล หลักคุณธรรม และจริยธรรม ปฏิเสธระบบอุปถัมภ์ ส่งเสริมระบบคุณธรรมให้ประจักษ์แก่ชุมชนแบบมีส่วนร่วม เช่น เผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย จัดทำโครงการ แผนดำเนินการ ภายใต้ระบบการป้องกันและควบคุมการทุจริต ตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เช่น คณะกรรมการพัฒนา ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น รัฐต้องพิจารณาให้ทุนให้โทษตามกฎหมาย จารีตประเพณี วัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีต่อประชาชน ทั้งนี้ต้องเปิดเผยข้อมูลและผลงานอย่างทั่วถึง ผ่านโครงการ กิจกรรม และวิธีการอื่น ๆ เพิ่มช่องทางให้ประชาชนทุกระดับและทุกพื้นที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น คณะกรรมการดำเนินงาน ตรวจสอบ เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา รับฟังข้อคิดเห็น เปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อ-จัดจ้าง การทุจริตของเจ้าหน้าที่ต่อสาธารณะชน การสอบสวนข้อกล่าวหาเชิงทุจริต และการลงโทษตามลักษณะความผิด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 พื้นฟูบทบาทหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เพื่อให้พระสงฆ์ได้แสดงบทบาทต่อชุมชนและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ตามโครงการหรือกิจกรรมของทั้งคณะสงฆ์และภาคราชการ

1.2 สร้างกระบวนการและรูปแบบการคัดเลือกพระสงฆ์ที่มีภาวะผู้นำ ภายใต้การยอมรับทั้งจากคณะสงฆ์ เจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชน เพื่อแสดงบทบาทของคณะสงฆ์ต่อสังคมร่วมสมัย

1.3 พัฒนาศูนย์พระสงฆ์ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับบทบาทบุคคล ชุมชน และองค์กร ในฐานะผู้ทรงความรู้ทางพระพุทธศาสนา แนะนำสั่งสอนพุทธศาสนิกชน และเชื่อมโยงโครงสร้างสังคมระดับต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ภายใต้หลักธรรมและสำนึกความเป็นชาวพุทธให้เป็นรูปธรรมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรสงฆ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน

2.2 รูปแบบการส่งเสริมบทบาทขององค์กรสงฆ์เปรียบเทียบกับรูปแบบการส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 การขอคืนพื้นที่แสดงบทบาทการมีส่วนร่วมต่อชุมชนของคณะสงฆ์ไทย : ปัญหาอุปสรรค ความขัดแย้งเชิงเหตุผล และแนวโน้มการแสวงหาทางออกร่วมกันอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา บุญชัย วีรบุรณ วิสารทสกุล และจตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร. (2556). *บทบาทของภาคประชาสังคมในการคุ้มครองสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต. (2559). *ยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ 3 (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- ดุลยา อัสวกุล. (2557). *แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2557). *ประชาธิปไตย คอร์รัปชัน และการปฏิรูปประเทศไทย : จะใช้ประชาธิปไตยแก้ปัญหาคอร์รัปชันได้อย่างไร*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ (TDRI).
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผลิธัมม.
- พระมหาสุระพงษ์ สุรวีโส (สีหมอก). (2555). *ภาวะผู้นำของพระสงฆ์ในการบริหารการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาพระครูโพธิวิรุณ วัดโพธิการาม ตำบลโพนสูง อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
- พระมหาอนุชา สิริวณฺโณ (พละกุล). (2556). *การศึกษาพระสงฆ์กับการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาวัดเทพปุณาราม ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
- ภาณี กิจพอคำ ชยพล สุทธิโยธิน และสิริพันธ์ พลรบ. (2550). *การพัฒนาบทบาทการให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในกระบวนการยุติธรรม : มาตรการคุ้มครองภาคประชาชนที่มีส่วนร่วม*. นนทบุรี: สำนักงานกิจการยุติธรรม.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- มานะ อิมอุตม. (2558). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ใน *สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์*. มหาวิทยาลัยสยาม.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2546). *พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 เล่มที่ 120 ตอนที่ 100 ก.* กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 เล่มที่ 124 ตอนที่ 55 ก.* กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). *สาระสังเขปประเด็นการปฏิรูปประเทศไทย ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน.* กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- อรพินท์ สฟโซคชัย. (2541). *สังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี.* กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.